Stanowisko Nr 12/2022

Konwentu Marszałków Województw RP

z dnia 9 czerwca 2022 r.

w sprawie ujęcia awansu cyfrowego sektora administracji samorządowej

w okresie programowania 2021-2027

Rozwój e-usług jest priorytetem wskazanym przez Ministerstwo Cyfryzacji, mającym na celu przyśpieszenie rozwoju cyfryzacji Polski w tym obszarze, do poziomu średniego w Europie, gdyż obecnie Polska jest plasowana na jednym z ostatnich miejsc w rankingach Eurostatu.

W czasach zdominowanych przez rozwój technologii informatycznych konieczna jest zatem rozbudowa i unowocześnienie posiadanej bazy przez podmioty sektora administracji samorządowej, zarówno w postaci urządzeń (hardware), jak również oprogramowania (software). W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają także e-kompetencje podstawowe i specjalistyczne samych użytkowników jak i administratorów systemów. Dodatkowo rozwój e-usług publicznych wymaga aktywizacji osób wykluczonych cyfrowo i przygotowania mieszkańców na nową e-rzeczywistość. Nie bez znaczenia jest również odpowiednie przygotowanie oraz wiedza w tym obszarze kadry zarządzającej jednostki świadczącej e-usługi.

Mając na uwadze powyższe, w Umowie Partnerstwa w ramach Celu szczegółowego *(ii) „czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych”,* przewiduje się realizację przez regiony m.in. projektów z obszaru e-usług w dziedzinach: zdrowie, administracja, geodezja, turystyka, powiązanych z działaniami wzmacniającymi bezpieczeństwo systemów i sieci.

Zakłada się, że część ww. projektów/zadań będzie realizowana poprzez projekty partnerskie samorządów i ich jednostek organizacyjnych. Jak wskazuje doświadczenie z dotychczas

realizowanych projektów w obszarze ICT, zamierzony efekt przynoszą działania realizowane przez regiony (Województwa), które zapewniają efektywne wdrożenie oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych na ten cel, przy zachowaniu spójności z działaniami centralnymi. Ponadto takie projekty charakteryzują się efektem skali, synergii i szerszym efektem oddziaływania niż lokalnie. Z kolei lokalne rozwiązania gminne lub powiatowe są zwykle rozwiązaniami wyspowymi, bardzo trudnymi do zintegrowania w układzie regionalnym czy też centralnym.

Uwzględniając wnioski wynikające z posiedzenia Panelu Ekspertów Regionów ds. ICT zorganizowanego przez Województwo Świętokrzyskie w dniach 30-31 marca 2022 r., uznaje się, że niezbędne są skoordynowane działania urzędów centralnych Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, wyspecyfikowane w następujących poniżej trzech odrębnych zakresach działań.

Zakres I. Szersza współpraca strony rządowej z samorządami, w tym z samorządami województw w zakresie realizacji wspólnych celów, jakie zostały nakreślone w projekcie Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), umożliwiająca osiągnięcie szczegółowych celów jak poniżej.

1. Wprowadzenie do Programu FERC listy beneficjentów JST i ich jednostek organizacyjnych z uwzględnieniem województw.
2. Identyfikację obszarów i projektów realizujących cele FERC, w tym projektów partnerskich, w których beneficjentem/partnerem będą województwa i ich jednostki organizacyjne oraz określenie dla nich warunków brzegowych celem uzyskania interoperacyjności i kompatybilności z działaniami zaplanowanymi na poziomie krajowym.
3. Wypracowanie jednolitych zasad funkcjonowania systemów regionalnych (np. Zapasowe Repozytoria Danych, Centra Przetwarzania Danych,

Platformy regionalne), wspólnych dla takich podmiotów jak szpitale, JST, inne podmioty w regionie, umożliwiających włączenie tych systemów do systemów krajowych w obszarach uznanych za strategiczne.

4. Wypracowanie modelowych rozwiązań zabezpieczenia danych przed ich utratą oraz położenie nacisku na projekty związane z cyberbezpieczeństwem. Aktualnie podmioty publiczne muszą odpowiednio zabezpieczyć dane przed utratą. Szczególnego znaczenia nabiera to w okresie wojny w Ukrainie i związanych z tym zagrożeń. Podmioty te zatem stoją przed wyborem rozwiązań typu: outsourcing, dzierżawa infrastruktury informatycznej (chmury obliczeniowej) lub kolokacja (wyniesienie) danych do regionalnego lub subregionalnego Repozytorium/CPD. Niezbędna w tym zakresie jest analiza wskazująca modelowe rozwiązania do zastosowania w danym obszarze z uwzględnieniem utrzymania wysokiego stopnia cyberbezpieczeństwa oraz wymagań i uwarunkowań centralnych, w tym komplementarności, interoperacyjności, dostępności oraz kompatybilności, co w perspektywie przyspieszy proces unifikacji rozwiązań w skali kraju. W tym zakresie postuluje się opracowanie odpowiedniego dokumentu o charakterze strategicznym.

5. Wypracowanie zasad wykorzystania, modernizacji i rozbudowy szerokopasmowych backupowych łączy o przepustowości min. 1 Gb/s dla jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności dla małych gmin, w celu umożliwienia efektywnego i bezpiecznego korzystania z rozwiązań chmurowych.

6. Wypracowanie w rozpoznanych obszarach gospodarki modelowych rozwiązań, dobrych praktyk, w których ma zastosowanie sztuczna inteligencja (ang. AI – Artificial Intelligence).

Zakres II. Ścisła współpraca Ministerstwa Zdrowia / Centrum e-Zdrowia z województwami, niezbędna dla kształtowania odpowiedniej polityki oraz ram prawnych i organizacyjnych w zadaniach dotyczących obszaru e-zdrowia w układzie regionalnym i krajowym, mająca na celu osiągnięcie szczegółowych celów jak poniżej.

1. Wypracowanie podstaw prawnych dla funkcjonowania platform regionalnych oraz uregulowanie wytycznych w zakresie ich zawartości.

2. Określnie podziału zadań do realizacji na następujących poziomach:

   a) poziom centralny – Ministerstwo Zdrowia i Centrum e–Zdrowia,
   b) poziom regionalny – województwa przy udziale jednostek samorządu terytorialnego będącymi podmiotami tworzącymi dla podmiotów leczniczych,
   c) poziom lokalny – podmioty lecznicze,

   w zakresie tworzenia i wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej, w tym wspólnych, systemowych, jednolitych formularzy np. oświadczeń woli, zgód pacjenta, oraz celem opracowania jasnych i jednolitych reguł dotyczących przestrzegania w projektach dotyczących e-zdrowia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

3. Wypracowanie i przyjęcie modelowych rozwiązań w odniesieniu do informatyzacji POZ w regionach oraz wykorzystania tworzonych systemów informatycznych dla potrzeb telemedycyny.

4. Funkcjonowanie Zespołu eksperckiego współpracującego z regionami w zakresie wprowadzania rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji. Docelowo wypracowanie modelowych rozwiązań w rozpoznanych obszarach e-zdrowia.

Zakres III. Uregulowanie w Wytycznych następujących poniżej zasad realizacji projektów partnerskich, analogicznych do zasad obowiązujących przy realizacji projektów indywidualnych.

1. Obowiązek przeprowadzenia audytu zewnętrznego wynikający z Umowy lub Decyzji o dofinansowaniu projektu:

„Beneficjent zobowiązuje się do przeprowadzenia, zgodnie z obowiązującymi standardami w tym zakresie, po poniesieniu 50% wydatków całkowitej wartości projektu, audytu zewnętrznego projektu w przypadku, gdy całkowita wartość projektu wynosi co najmniej 20.000.000 euro dla robót budowlanych lub 10.000.000 euro dla dostaw bądź usług."

Należy zaznaczyć, że w przypadku projektu partnerskiego, najczęściej realizowanego przez grupę nawet kilkudziesięciu partnerów, w rzeczywistości projekt obejmuje wiele indywidualnych podprojektów, w których żadna wartość z ww. kategorii nie jest przekroczona, a w przypadku robót budowlanych w projektach informatycznych nierzadko jest ona wartością niewspółmiernie mniejszą. Jednak jeżeli łączna suma wydatków danej kategorii w poszczególnych podprojektach przekracza przypisany im limit jak powyżej, to projekt podlega audytowi zewnętrznemu.

Opisana sytuacja niejako dyskryminuje w przedmiotowym obszarze inicjatywy partnerskie charakteryzujące się zwykle dodatkowymi, pożądanymi efektami jak: spójność, synergia, efektywność kosztowa, czy też dodatkowość w stosunku do projektów indywidualnych. Zatem tego typu projekty powinny być premiowane.

2. Wytyczne dotyczące promocji – również nie uwzględniają rozwiązań w projektach realizowanych w partnerstwie. Dotyczy to wymagań odnoszących się do oznakowania miejsca realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z wytycznymi, *gdy projekt uzyskał dofinansowanie na kwotę powyżej 500 tys. euro, który dotyczy działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych, istnieje konieczność zastosowania w celach promocji i informacji tablicy informacyjnej.* Dalszą konsekwencją tego wymagania jest zastosowanie tablicy pamiątkowej. W przypadku, gdy projekt nie spełnia łącznie ww. przesłanek, gdy uzyskał dofinansowanie na kwotę do 500 tys. euro, istnieje obowiązek zastosowania plakatu.

   Wymaganie zastosowania tablic informacyjnych i pamiątkowych u wszystkich partnerów w projekcie typowo informatycznym, w którym prace infrastrukturalne lub budowlane są realizowane w niewielkiej skali, jest nadmiarowy i nieadekwatny do realizowanych zadań. Ponadto generuje w tym zakresie dodatkowe koszty, które nie występują w przypadku realizowania projektów indywidualnie. Dlatego dla takich projektów rekomendujemy zwolnienie z tych wymagań.

Stanowisko kieruje się do:

1) Pana Jana Grabca – Przewodniczącego Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
2) Pana Tomasza Latosa – Przewodniczącego Komisji Zdrowia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
3) Pana Waldemara Budy – Ministra Rozwoju i Technologii,
4) Pana Janusza Cieszyńskiego – Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Pełnomocnika Rządu do spraw Cyberbezpieczeństwa,

5) Pana Adama Niedzielskiego – Ministra Zdrowia,

6) Pana Olgierda Geblewicza – Prezesa Zarządu Związku Województw RP.

MARSZAŁEK
Województwa Świętokrzyskiego
Andrzej Bętkowski